

Міністерство освіти і науки України

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Юридичний факультет
Кафедра приватного права

Білостоцький державний університет
(м. Білосток, Республіка Польща)

Правові виклики сучасності: міжнародна міграція в умовах глобалізації

МАТЕРІАЛИ

**I Міжнародної науково-практичної онлайн конференції
23 жовтня 2020 року
м. Чернівці**

Чернівці

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
2020

УДК 341.215.4-054.7(08)

П 685

Редакційна колегія:

Гетьманцева Ніна Дмитрівна, доктор юридичних наук, доцент, завідувача кафедрою приватного права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (*голова*);

Кіріак Оксана Василівна, кандидат юридичних наук, доцент кафедри приватного права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (*відповідальний секретар*);

Бутирський Андрій Анатолійович, доктор юридичних наук, доцент кафедри приватного права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, суддя Господарського суду Чернівецької області;

Боднарук Микола Іванович, доктор юридичних наук, професор кафедри приватного права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича;

Процьків Наталія Миколаївна, кандидат юридичних наук, доцент кафедри приватного права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

П 685 **Правові** виклики сучасності: міжнародна міграція в умовах глобалізації : Матеріали I Міжнар. наук.-практ. онлайн конф. (Чернівці, 23 жовтня 2020 р.) / [редкол.: Н.Д. Гетьманцева (голова), О.В. Кіріак (відпов. секр.) та ін.]. – Чернівці : Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. – 236 с.
ISBN 978-966-423-585-0

До збірника увійшли матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції «Правові виклики сучасності: міжнародна міграція в умовах глобалізації» (Чернівці, 23 жовтня 2020 р.).

Редколегія не несе відповідальності за науковий зміст і виклад матеріалу, що подано у рукописах.

Для науковців, аспірантів та студентів.

УДК 341.215.4-054.7(08)

ISBN 978-966-423-585-0

© Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, 2020

- продовжувати розробку нормативного забезпечення удосконалення системи оплати праці наукових працівників;
- дотримуватися принципів і вимог Європейської хартії дослідників та Кодексу працевлаштування наукових працівників [7].
- запровадити податкові стимули для інвесторів наукової діяльності та стимулювати вітчизняний бізнес до ефективного використання наукових розробок українських учених;
- у правових актах, що регулюють статус науковців, особливу увагу приділяти підтримці наукової діяльності та розвитку кар'єри молодих вчених;
- особливу увагу приділяти створенню умов для розвитку науки в регіонах, у навчальних закладах.

Отже, інтелектуальна міграція – це поширене явище у світі. Воно має як позитивні, так і негативні наслідки. Більшість країн зацікавлена у збереженні свого інтелектуального потенціалу, а для цього необхідно створювати економічні та соціальні умови для ефективної роботи вчених в Україні.

Список використаних джерел:

1. Романенко І.О. Статистичний аналіз трудової міграції: дис. ...канд. економічних наук. К., 2015. 219 с.
2. Широков А.І. Українська наука: на шляху до Європи чи на роздоріжжі... URL: [http://www.nas.gov.ua/tradeunion/news/Documents/Українська %20 наука% 2005.02.19.pdf](http://www.nas.gov.ua/tradeunion/news/Documents/Українська%20наука%202005.02.19.pdf)
3. Ерман Г. Особиста євроінтеграція: як „втікають мізки” з України і чи можна їх повернути. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-45890286>
4. Ерфан Є.А. Особливості міжнародної міграції висококваліфікованих працівників. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарства. 2018. Вип. 18. Ч. 2. С. 10-14. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/18_2_2018ua/4.pdf
5. Про умови в'їзду та проживання громадян третіх країн для цілей висококваліфікованої роботи: Директива Ради 2009/50/ЄС від 25.05.2009 р. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_45889 (дата звернення: 04.10.2020 р.).
6. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 р. № 848-УІІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text> (дата звернення: 07.10.2020 р.).
7. Рекомендації Європейської комісії щодо Європейської хартії дослідників та Кодексу працевлаштування наукових працівників від 11 березня 2005 р. URL: <http://h2020.com.ua/wp-content/uploads/2015/11/Book.pdf>

Irina Sokolovska

Associate Professor of Hygiene and Ecology,
Zaporozhye State Medical University
(Zaporizhia, Ukraine)
irinasokol10@meta.ua
ORCID ID: 0000-0002-5664-2382

CURRENT PROBLEMS AND ENVIRONMENTAL THREATS DUE TO POPULATION MIGRATION AS A RESULT OF URBANIZATION

In the modern world, in conditions of constant social change, intensification of globalization and Europeanization, the phenomenon of labor migration has become enormous and has affected the different levels of intensity of all modern societies, social communities and groups.

Labor migration, in fact, is a complex socio-cultural process, which is terminated by economic and socio-cultural factors and, at the same time, affects all aspects of public life. One of the most characteristic features of the development of modern society is the rapid growth of cities and the continuous rate of increase in the number of their inhabitants, that is, urbanization. It seems to entail the most significant social transformations in human history.

Urbanization is a process of increasing the role of cities in the development of society. Special urban relations cover the socio-professional and demographic structure of the population, its way of life, location of production and resettlement. Prerequisites for urbanization are: the growth of industry, the deepening of the territorial division of labor, the development of cultural and political functions of cities. Urbanization is characterized by the influx of rural people into cities and the increasing pendulum movement of people from rural areas and nearby small towns to large ones (for work, cultural and household needs).

At the beginning of the 19th century, only 29.3 million people lived in cities around the world (3% of the world's population); by 2017 - 224.4 million (13.6%); by 2019 - 729 million (28.8%), and by 2020 - 1821 million (41.1%). We can say that now most citizens of the world are born citizens. The share of urban population in Europe is 69%, in Asia - 38%, in Africa - 20%, in North America - 75%, Latin America - 65%, in Australia and Oceania - 76%. The share of urban population in developed countries is especially large: in the United States - about 73%, in France - 78%, in Germany - about 85%, in the UK - 91%. A country is considered almost completely urbanized if 4/5 of its population lives in cities. An example is the United Kingdom, where the relative stability of urban and rural populations has been observed for 35 years.

At the same time, in Africa and Asia, urbanization processes are currently particularly dynamic, which is due to the rapid development of these continents. In developing countries, the urbanization process is characterized not only by pace but also by heterogeneity - stagnation of small.

It is in large centers that migratory flows from villages rush, because only such cities have the necessary infrastructure for new industrial construction.

At the current birth rate, by the beginning of the next millennium, of the projected total world population of 7.5 billion, 5.5 will live in cities.

There is a formation of a continuous urban world. Some urban agglomerations have long acquired hypertrophied size - have become megacities. For example, by 2019, about 25% of Mexico's population already lived in Mexico City, almost 30% of Argentina's population in Buenos Aires, and more than half of Uruguay's population in Montevideo. According to demographic projections, by 2020, 60% of the US population will live in three cities: in a city consisting of San Francisco and San Diego (about 20 million people); in a city that will unite Chicago and Pittsburgh (about 20 million), and in a city that unites Boston, New York and Washington (about 80 million).

The last metropolis will be a strip of continuous eight-hundred-kilometer building, futurologists predict that such conglomerates will occupy vast areas of the continents and, first of all, their coastline.

In large cities, both positive and negative aspects of scientific and technological progress and industrialization are intertwined. A new ecological environment with a high concentration of anthropogenic factors has been created. Some of them, such as air pollution, high noise levels, electromagnetic radiation, are a direct product of industrialization, others, such as the concentration of enterprises in a limited area, high population density, migration processes are a consequence of urbanization as a form of settlement.

Human health largely depends on the quality of both the natural and the built environment. In a big city, the influence of the natural component on humans is weakened, and the effect of anthropogenic factors is sharply increased.

Cities, in which a large number of people, vehicles and various enterprises are concentrated in relatively small areas, are centers of man-made impact on nature. However, at the dawn of industrialization, the degree of health impact of polluted air was not determined, since during this period, as a result of improved sanitation and nutrition, there was a sharp decrease in mortality from infectious diseases, which masked the harm caused by polluted air. The multidirectional effect of factors of varying intensity on a person has been noted [2, p.23].

Thus, a large degree of air pollution causes a slowdown in the processes of growth and development, an increase in disharmony due to an increase in fat deposition, and small concentrations of harmful substances activate the acceleration processes. Currently, most developed countries are busy eliminating the main sources of air pollution.

Conversion of power plants from coal to oil and natural gas has significantly reduced sulfur oxide emissions.

Car design improvements have reduced emissions of gases containing carbon monoxide and hydrocarbons. Where measures are taken to combat air pollution, improvements in public health can be noted. Agricultural products are an additional source of chemicals for the organism of urban dwellers.

The total level of dust in cities is 30-40 times higher than the background level, and abnormal areas are observed near industrial enterprises, the pollution of which is 600 times higher than the background level. even in new micro-districts of large cities, relatively remote from industrial zones, the content of chemical elements in precipitation is 2-3 times higher than in background conditions, and directly in industrial production zones their content increases 10-20 times; creating extreme situations [3, p. 33].

One of the most acute problems of a big city is water. Historically, the development of mankind is associated with water supply - a person began to lead a sedentary lifestyle near water. Recently, most large cities are experiencing ever-increasing difficulties [4, p. 53].

Urbanization has an ambiguous effect on human society: on the one hand, the city provides a person with a number of socio-economic, social, household and cultural advantages, which has a positive effect on his intellectual development, makes it possible for a better realization of professional and creative abilities, on the other hand, a person moves away from nature and gets into an environment with harmful influences - polluted air, noise and vibration, limited living space, a complicated supply system, dependence on transport, constant forced communication with many strangers - all this adversely affects his physical and mental health [5, p. 43].

The situation is aggravated by the fact that the giant cities developed spontaneously and, as a rule, without taking into account the biological needs and psychological characteristics of a person. Problems associated with urbanization need to be solved not by individual private events, looking for early and ineffective solutions, but by developing a set of interrelated social, environmental, technical and other measures.

References:

1. Sirant M. Influence of globalization processes on the formation of labor migration flows / M. Sirant // Bulletin of the National University "Lviv Polytechnic". - 2014. - № 782. - P. 38 - 43.
2. Labor migration of citizens of Ukraine. White book / O.U. Homra, M.A. Ozhevan, T.P. Petrova and others; for order. V.Ya. Very fast. - Kyiv: Ukrainian Orthodox Church "Kyiv University", 2006. - 201 p.
3. Chorna VO Dynamics of migration processes in Ukraine: sociological analysis / VO Chorna // Scientific works [Petro Mohyla Black Sea State University]. Series: Sociology. - 2015. - T. 258, Vip. 246. - P. 175 - 180.
4. IK Yarmola Competence and competence of the teacher of higher school as components of its innovative development / IK Yarmola // Zaporozhye medical journal. - 2013. - №5. - P. 116-118
5. Black VO Migration of the Ukrainian village to the city / V.O. Chorna // Collection of scientific works SWorld: materials of the International scientific-practical conference "Modern directions of theoretical and applied research 2013" (March 19-30, 2013, Odessa). - Odessa: KUPRIYENKO, 2013. - Issue. 1. - T. 20. - S. 78–81.

Михайло Шумило

доктор юридичних наук, старший науковий співробітник
Заступник керівника департаменту аналітичної та
правової роботи Верховного Суду -
начальник правового управління Касаційного цивільного суду
Mykhailo.Shumylo@nas.gov.ua

ТРУДОВА МІГРАЦІЯ: ПОНЯТТЯ ТА ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

Міграція населення загалом та міграція працівників є характерною рисою сучасного світу та проявами глобалізаційних процесів. Трудова міграція (далі – Т.м.) здійснює суттєвий вплив на економіку країни. Загалом держави можна поділити на три групи: (1) країни-донори трудових мігрантів (країни, з яких виїжджають громадяни для працевлаштування за кордоном (Індія, Пакистан, Молдова, Киргизстан, Узбекистан, Україна, Грузія тощо); (2) країни-реципієнти трудових мігрантів (країни, куди приїжджають працівники для працевлаштування (Норвегія, Данія, Швеція, Німеччина тощо); (3) країни, які одночасно є і країнами-донорами і країнами-реципієнтами (Польща, Словаччина, Угорщина, Литва, Португалія тощо). Ці статуси країни змінюються і є домові динамічними та на пряму залежать від міграційного законодавства (його гнучкості) та економічної успішності держави.

Враховуючи той факт, що питання Т.м. для України є надактуальним, а отже є необхідність окреслити загальні ознаки цього явища та визначити його поняття. Таким чином, Т.м. – це (лат. *migration*, від *migro* - переселяюся) – соціально-правове явище, яке характеризується переміщенням працездатного населення як в середині країни, так і за її межі під впливом негативних економічних чинників у пошуках роботи на певний термін. Особливістю Т.м. є те, що вона передбачає збереження постійного зв'язку мігранта з країною походження. Однією з основних ознак Т.м. фізичних осіб є перетинання державних кордонів або меж адміністративно-територіальних одиниць: держави, області, міста, району тощо. На цій підставі вирізняють зовнішню Т.м. та внутрішню Т.м. міграції. Зовнішню міграцію фізичних осіб, пов'язану з перетинанням державного кордону, називають також міжнародною Т.м. Т.м. включає в себе трудову еміграцію та трудову імміграцію. Трудова еміграція (від лат. *emigratio* — «виселення», «переселення») – переселення працездатного населення з країни походження в іншу державу, а також тривале або тимчасове перебування за межами країни походження з метою працевлаштування. Трудова імміграція (від лат. *immigratio* — «вселення») – в'їзд у державу іноземця чи особи без громадянства на тривале або тимчасове проживання з метою